

INŠTITUT ZA VAROVANJE ZDRAVJA
REPUBLIKE SLOVENIJE

RAZISKOVANJE NA PODROČJU JAVNEGA ZDRAVJA V SLOVENIJI

dr. Sandra Radoš Krnel, dr. med.

VSEBINA

- Namen predavanja
- Raziskovalni in razvojni projekti
- Nacionalni in EU projekti
- Primeri projektov
- Platforma za raziskave na področju javnega zdravja (JZ)

NAMEN PREDAVANJA

- Spoznati področja raziskav v JZ
- Multidisciplinarnost, pomen sodelovanja
- Pomen raziskovanja v JZ je osnova za:
  - Ukrepanje in pripravo akcijskih načrtov (na nacionalni in EU ravni)
  - Spremembe priporočil in zakonodaje
  - Načrtovanje sprememb organizacije zdravstvenih storitev, dostopnosti zdravljenja, izvajanja preventivnih programov, ...
  - Podporo zdravstvenim politikam

RAZISKOVANJE V JZ

Projekti:

(projekt - ciljno usmerjen, časovno omejen in zaključen proces razvijanja dejavnosti, ki so usmerjene k doseganju končnega cilja)

- Imajo določen in znan vir financiranja
- Imajo določene sodelujoče partnerje in organizacijsko strukturo

Delitev projektov

	Slovenski (SLO)	EU
Raziskovalni projekti	izvirno raziskovanje za ustvarjanje novega znanja	
Razvojni projekti	razvoj področja, podpora politikam, okrepitev sodelovanja	

RAZISKOVALNI PROJEKTI V SLO

Raziskovalni programi (4-6 let)

(javna služba na področju raziskovalne dejavnosti, in sicer zaokroženo področje raziskovanja, za katerega je pričakovati, da bo aktualno in uporabno v daljšem časovnem obdobju, in je takega pomena za Slovenijo, da obstaja državni interes, opredeljen v nacionalnem raziskovalnem in razvojnem programu, za dolgoročno raziskovanje programske skupine na tem področju)

Raziskovalni projekti (2-3 leta)

- **Temeljni raziskovalni projekt**
(eksperimentalno ali teoretično delo, s katerim želimo pridobiti predvsem novo znanje o osnovah pojavov in zaznavnih dejstev, ne da bi predvidevali kako posebno uporabo rezultatov)
- **Aplikativni raziskovalni projekt**
(izvirno raziskovanje, ki ga izvajamo zato, da bi pridobili novo znanje, usmerja pa se predvsem k nekemu praktičnemu cilju ali namenu)
- **Ciljni raziskovalni projekti (CRP)**
(mehanizem CRP je eden izmed instrumentov uresničevanja Strategije razvoja Slovenije in Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa ter je oblikovan kot instrument povezovanja države z raziskovalno sfero, z namenom oblikovanja raziskovalnih podlag za odločanje pri pripravi, sprejemanju in izvajanju razvojnih politik javnega interesa)

Financiranje preko razpisov Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS (ARRS), razen CRP, ki jih lahko financirajo tudi posamezna ministrstva

SLOVENSKI RAZISKOVALNI PROJEKTI NA IVZ

- „Raziskave na področju javnega zdravja“
Obsega 5 področij raziskav s področja javnega zdravja: nalezljive bolezni (pojavnost klopnega meningoencefalitisa in Lymške borelioze, raba protimikrobnih zdravil, raziskava spolnega vedenja), biološko-medicinska antropologija (raziskave »zdravja in staranja« na populaciji Selške doline), duševno zdravje (razlike v zdravju), rehabilitacija (po preboleli možganski kapi in nezgodni okvari možganov), družinska medicina (metode izobraževanja z vključevanjem novih konceptov).
- „Metabolni in prirojeni dejavniki reproduktivnega zdravja, porod“
V okviru programa razvijamo izobraževalne metode in vsebine za študente medicine, babištva in zdravstvene nege ter za razvoj novih pristopov, kontinuirano izobraževanje ter usposabljanje zdravstvenih strokovnjakov o komunikacijskih vidikih dela z ogroženimi nosečnicami in (bodočimi) starši prezgodaj rojenih otrok.

SLOVENSKI RAZISKOVALNI PROJEKTI NA IVZ

Temeljni raziskovalni projekti:

- „Vloga okolja in gostitelja pri pojavu in razvoju okužbe s *Clostridium difficile*“
Raziskovalna naloga je načrtovana interdisciplinarno in povezuje strokovnjake z znanji s področja mikrobiologije, epidemiologije, veterine in klinično-medicinskih ved. Namenjena je poglobljenemu preučevanju okužb *C. difficile* pri ljudeh, živalih, hrani ter v okolju povezanega z živalmi v Sloveniji ter razvoju novih mikrobioloških metod. V okviru raziskovalne naloge bomo spremljali prevladujoče tipe pri določenih populacijah z večjim tveganjem za pojav črevesnih okužb. Z epidemiološko študijo bomo ugotavljali dejavnike tveganja in pristope k preprečevanju širjenja.
- „Uporaba klasičnih in modernih molekularnih metod za etiološko opredelitev gastroenteritisov“
Po podatkih iz literature in statističnih podatkih iz Slovenije je še vedno več kot 30 % gastroenteritisov nepojasnjenih. Od gastroenteritisov s pojasnjeno etiologijo je v večinskem deležu, do 70 %, vzrok virusna okužba. V novejših raziskavah z metagenomskimi pristopi, so dokazali številne nove virusne povzročitelje bolezni, predvsem tiste, ki se izločajo z iztrebki. Z ustreznimi analizami lahko pričakujemo pojasnitev etiološko neopredeljenih gastroenteritisov, predvsem nove virusne povzročitelje, ki jih do sedaj nismo uspeli dokazati.

SLOVENSKI RAZISKOVALNI PROJEKTI NA IVZ

Temeljni raziskovalni projekti:

- „Zadnji stik z zdravstvenim delavcem pred samomorom: Kaj je spregledano“
Namen projekta je sistematično preučiti, kateri dejavniki tveganja za samomorilno vedenje so bili prisotni pri osebah, ki so storile samomor. Uporabili bomo retrospektivno metodo psihološke avtopsije (intervjuji s svojci in zdravstvenimi delavci). Poleg tega želimo preučiti, kakšen je bil stik žrtve z njenim osebnim zdravnikom v zadnjem mesecu pred samomorom. Ali je oseba svojo suicidalno stisko sporočala zdravniku, ali so bili prisotni jasni znaki samomorilne ogroženosti itd. V projektu želimo na podlagi ugotovitev dobiti vpogled v najpogostejše dejavnike tveganja za samomorilno vedenje v Sloveniji in zdravstvene delavce opremiti s kompetencami, ki jim bodo omogočale pravočasno prepoznavo samomorilno ogroženih.

SLOVENSKI RAZISKOVALNI PROJEKTI NA IVZ

Aplikativni raziskovalni projekti:

- „Slovenska nacionalna presečna raziskava bolnišničnih okužb“
Izvedli bomo nacionalno presečno raziskavo na dan s cilji: oceniti prevalenco vseh in posameznih vrst BO v bolnišnicah in na različnih vrstah oddelkov, opredeliti najpogostejše povzročitelje BO in delež proti antibiotikom odpornih mikroorganizmov, opredeliti neodvisne dejavnike tveganja za BO. Metode zbiranja podatkov bodo usklajene v okviru pan-evropske raziskave BO, ki jo bo koordiniral Evropski center za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni (ECDC). Izvedli bomo opisne analize. Dejavnike tveganja bomo opredelili z bivariatnimi in multivariatnimi analizami (logistično regresijo).
- „E-podpora procesa zdravstvene oskrbe“
Kronične nenalezljive bolezni predstavljajo veliko in s časom naraščajočo grožnjo za vzdržnost zdravstvenih sistemov. Za premagovanje tega izziva je potrebno izrabiti rezerve v zdravstvenem sistemu in inovirati na področju zdravstvenih storitev. Proces zdravstvene oskrbe in preslaba aktivna vključenost bolnikov v ta proces sta ključni prijemašči projekta eOskrba. V projektu želimo s pomočjo na novo razvite storitve za IKT podpora procesu zdravljenja v kliničnih študijah ugotoviti (predvidoma pozitivne) učinke na proces zdravljenja kroničnih bolezni: astma, diabetes in shizofrenija. V projektu eOskrba razvijamo storitve tudi na področju preventivnega delovanja, z namenom zmanjševanja in preprečevanja težjih oblik kroničnih bolezni.

SLOVENSKI RAZISKOVALNI PROJEKTI NA IVZ

Aplikativni raziskovalni projekti:

- „Uvajanje novih intervencijskih pristopov za zmanjševanje samomorilnega vedenja v Sloveniji“

Namen projekta je razširiti in dopolniti poznavanje dejavnikov tveganja, varovalnih dejavnikov za samomorilno vedenje in učinkovitih intervencij. V projektu želimo na podlagi novih znanj vpeljati in primerno evalvirati pristope preprečevanja samomorilnosti v različnih ciljnih skupinah: osebe po poskusu samomora, strokovne javnosti.

- „Odkrivanje nepravilnosti in goljufij pri financiranju javnih zdravstvenih storitev“

Projekt se ukvarja s problemom financiranja in upravljanja slovenskih bolnišnic. Problem proučujemo iz dveh vidikov. Na makro ravni analiziramo sistem financiranja zdravstvenih storitev na nacionalni ravni. V tem delu proučujemo podatke o diagnozah (SPP – skupine primerljivih primerov) in financiranju zdravljenja vseh slovenskih bolnišnic od leta 2004 naprej, kar nam omogoča identifikacijo prednosti in slabosti trenutnega sistema. Mikro raven se osredotoča na delovanje bolnišnice in njenemu upravljanju ključnih procesov. Namen tega dela analiz je proučevanje planiranja dela bolnišnice, identifikacija problemov v organizaciji dela, zasnova modela kliničnih poti in e-poti ter razvoj in implementacija ustreznega modela upravljanja ključnih procesov v bolnišnici. Ključni cilj tega dela projekta je vzpostaviti učinkovite informatizirane klinične poti, ki bodo izboljšale delovne procese ob minimizaciji potrebnega dodatnega administrativnega dela.

SLOVENSKI RAZISKOVALNI PROJEKTI NA IVZ

Ciljni raziskovalni projekti:

- „Zagotavljanje varne hrane: ugotavljanje kontaminacije perutnine in perutninskega mesa s kampilobaktri v Sloveniji“

Bakterije iz rodu *Campylobacter* so od leta 2004, ko so po številu primerov okužb prehiteli *salmonele*, najpogostejše povzročiteljice gastrointestinalnih okužb pri ljudeh v EU. Namen projekta je ugotoviti in raziskati kritične točke za kontaminacijo s kampilobaktri v celotni živilski proizvodni in prehransko oskrbovalni verigi in prispevati k dejanskemu zmanjšanju kontaminiranosti živil perutninskega izvora s kampilobaktri v Sloveniji. Predvidevamo, da bomo z vsemi načrtovanimi raziskavami dobili vpogled v problematiko kampilobaktrov pri perutnini v Sloveniji. Na podlagi rezultatov opravljenih raziskav bomo lahko pripravili operativne postopke kako preprečiti okužbe s kampilobaktri v živi proizvodnji in kontaminacije ob zakolu. Z genotipizacijskimi metodami bomo dobili vpogled v genetsko pestrost izolatov kampilobaktrov.

SLOVENSKI RAZISKOVALNI PROJEKTI NA IVZ

Ciljni raziskovalni projekti:

- „Ugotavljanje izvora širjenja *L.monocytogenes* v rejah živali in proizvodnji živil za zagotavljanje varne hrane“

Bakterije iz rodu *Listeria* so ubikvitarni mikroorganizmi, ki so razširjeni povsod v naravi, vendar v določenih okoliščinah lahko pride do okužbe oziroma do bolezni pri živalih in ljudeh. V Sloveniji trenutno še nimamo dovolj podatkov o izvoru in načinih širjenja bakterije *L. monocytogenes* v različnih fazah prehranske verige. Za ugotavljanje vira kontaminacije živil bomo tipizirali in primerjali seve, ki so izolirani v različnih okoljih, pri živalih, v predelovalni industriji, v živilih in pri ljudeh. Klasični načini serotipizacije so zamudni, za določene epidemiološke namene pa tudi premalo občutljivi, zato jih bomo dopolnili z modernejšimi metodami za molekularno serotipizacijo (PCR) in predvsem subtípizacijo (PFGE). Tako bomo poskusili spremljati širjenje bakterije v vseh fazah prehranske verige, od hleva do predelovalnega obrata oz. živilskega izdelka in končno do človeka. Predvidevamo, da bomo na podlagi vseh zbranih podatkov lažje določili kritične točke in predlagali ukrepe za preprečevanje širjenja *L. monocytogenes*, kar posledično pomeni zmanjševanje kontaminacije živil ter proizvodnjo varne hrane in izboljšanje javnega zdravja. V zvezi z omenjeno problematiko bomo raziskali najpogostejša mesta, kjer mikroorganizmi iz rodu *Listeria* lahko vstopajo v prehransko verigo in povzročajo okužbe pri ljudeh.

SLOVENSKI RAZISKOVALNI PROJEKTI NA IVZ

Ciljni raziskovalni projekti:

- „Raziskava okuženosti/onesnaženosti žit, izdelkov iz žit in silaže s plesnimi in mikotoksini ter ukrepi za njuno zmanjšanje“

Mikotoksini so sekundarni presnovki različnih plesni, ki pri ljudeh in živalih po zaužitju povzročijo zastrupitev (mikotoksikoze). Plesni, ki rastejo na žitaricah, lahko začnejo izločati mikotoksine pred žetvijo, po njej ali pa kasneje med neprimernem skladiščenjem. Najbolj razširjene plesni, ki proizvajajo mikotoksine so *Fusarium spp.*, *Aspergillus spp.* in *Penicillium spp.* Pogosto jih ugotovimo v koruzi in drugih žitih, ki se uporabljajo v človeški ali živalski prehrani. Ker so toksigene plesni zelo razširjene, najdemo mikotoksine praktično v vseh delih sveta. Cilji projekta so: Analiza obstoječega stanja o okuženosti/onesnaženosti žit iz primarne proizvodnje v Sloveniji in izdelkov iz žit s plesnimi in mikotoksini; Razvoj metode (LC-MS/MS) za določanje izbranih mikotoksinov hkrati v silažah; S poskusi na poljih ugotoviti odpornost različnih hibridov koruze na okužbo s fuzariozami; Oceniti stopnjo kontaminiranosti živil na slovenskem trgu z mikotoksini; Na osnovi empiričnih testov v tehnoloških postopkih v mlinsko predelovalni industriji bodo podani možni načini ukrepanja za doseganje manjše verjetnosti pojavljanja ostankov v izdelkih, namenjenih potrošniku; Izdelava smernic za prihodnost Slovenije.

EU RAZISKOVALNI PROJEKTI

Sofinancira jih Evropska komisija preko DG Research & Innovation

- 7. Okvirni program (2007 – 2013)
  - Predvidena sredstva > 50 milijard EUR
  - projekti se delijo na 5 področij: Sodelovanje, Zamisli, Človeški viri, Zmožljivosti in Jedrske raziskave
  - Evropska dodan vrednost
- HORIZON 2020 – EU Framework Programme for Research and Innovation (2014 – 2020)
  - predvidena sredstva ~75 milijard EUR
  - EU – „Unija inovacij“

EU RAZISKOVALNI PROJEKTI NA IVZ

- **OSPI**- Optimal Suicide Prevention Interventions

Glavni cilj projekta je oblikovati učinkovit in na dokazih temelječ koncept za preventivo samomora z ustreznimi materiali in navodili za njegovo implementacijo v državah EU.

- **ECAB** – European Cross Border Care Collaborations

Namen projekta je raziskati pet vidikov zagotavljanja zdravstvene oskrbe v EU zaradi omogočanja varne, kakovostne in kontinuirane obravnave pri čezmejnem prehajanju državljanov EU. Ti vidiki so: zagotavljanje kakovosti strokovnjakov, klinične poti, javno dostopni podatki o kakovosti oskrbe, dostopnost elektronske medicinske dokumentacije in predpisovanje zdravil.

EU RAZISKOVALNI PROJEKTI NA IVZ

- **ECHO** – European Collaboration for Healthcare Optimization

Namen je opisati, kako AT, DK, UK, PT, SLO in ES sistem zdravstvenega varstva upravljajo v smislu kakovosti in učinkovitosti z uporabo točno določenih kazalnikov kakovosti, pridobljenih iz obstoječih administrativnih podatkov.

Glavna vprašanja:

Je dostop do diagnostičnih ali kirurških posegov odvisna od kraja stalnega prebivališča?

Je tveganje za bolnika za dostop do visoko kakovostne oskrbe odvisno od izvajalca zdravstvenega varstva?

Kaj so oportunitetni stroški zagotavljanja več storitev bolj intenzivno?

- **RICHE** – A Platform and Inventory for Child Health Research in Europe

Glavni cilji projekta je na evropski ravni vzpostaviti, vzdrževati in razvijati mreženja na področju raziskovanja zdravja otrok in mladostnikov predvsem z razvojem raziskovanja na do sedaj manj razvitih a z vidika javnega zdravja pomembnih področjih. Cilj je vzpostavitev platforme za izmenjavo znanja in dobrih praks. Posebno področje projekta bo pregled razvoja in uvajanja kazalnikov zdravja otrok in mladostnikov, kamor bo usmerjeno delo IVZ.

EU RAZISKOVALNI PROJEKTI NA IVZ

- **ACROPOLIS** - *Aggregate and Cumulative Risk of Pesticides: an on-line integrated Strategy*

Namen projekta je izboljšati strategijo ocene tveganja za zdravje ljudi v Evropi. Projekt bo razvil okvir za kumulativno oceno tveganja, ki ga predstavljajo ostanki pesticidov v hrani. Projekt deluje na znanstveni osnovi in bo odprt za vse vpletene v oceno tveganja in upravljanje s tveganji za zdravje ljudi v Evropi.

- **EpSOS 2** - Smart Open Services - Open eHealth initiative for a European large scale pilot of patient summary and electronic prescription

Je evropski projekt v katerem sodeluje 48 partnerjev iz 23ih držav, vključno z ministrstvi za zdravje, nacionalnih kompetenčnih centrov in industrije. Cilj projekta je pridobiti rešitve, ki temeljijo na že obstoječih nacionalnih rešitvah z uporabo konkretnih posameznih zdravstvenih podatkov v mednarodnem okolju.

RAZVOJNI PROJEKTI V SLOVENIJI

- Sofinancirajo jih ministrstva, občine ...

RAZVOJNI PROJEKTI NA IVZ:

- **Svetovalni telefon za pomoč pri opuščanju kajenja – QUITLINE**
Svetovalni telefon je namenjen kadilcem, za katere skupinske organizirane oblike odvajanja od kajenja, kot so skupinske delavnice ali individualno svetovanje v zdravstveno vzgojnih centrih zdravstvenih domov, niso primerne, potrebujejo pa podporo v času odvajanja oziroma iščejo nasvet, kako se odvaditi kajenja. Ciljne skupine klicalcev so kadilci, nekadilci, zdravstveni in pedagoški delavci, lekarniški farmacevti, laična in strokovna javnost. Na svetovalnem telefonu delajo dodatno usposobljeni svetovalci, zdravstveni delavci in psihologi. Številka svetovalnega telefona je vključena v »Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov«, katerega dopolnjena različica je začela veljati 5. 8. 2007 (Uradni list št. 60/2007), ki proizvajalce oziroma distributerji tobačnih izdelkov obvezuje, da številko svetovalnega telefona, 080 27 77, natisnejo na vse tobačne izdelke. Svetovalni telefon je član European Network of Quitlines.
- **MOSA: Mobilizacija skupnosti za odgovornejši odnos do alkohola**
Namen projekta MOSA je vzpostavitev nadorganizacijske entitete MOSA, ki bo povezovala akterje, ki v Sloveniji delujejo na področju preprečevanja škodljivih posledic pitja alkohola. Namen projekta je tudi oblikovanje učinkovitega informacijskega vozlišča o: akterjih, ki delujejo na področju alkohola, raziskavah, ki so bile na področju alkoholne problematike narejene v Sloveniji ter preventivno promocijskih kampanjah za zmanjševanje posledic škodljivega pitja.
www.infomosa.si

EU RAZVOJNI PROJEKTI

- Sofinancerji:
  - DG Sanco (Generalni direktorat za Zdravje in varstvo potrošnikov)
    - Obdobje 2008-2013
    - 3 glavne teme: izboljšati zdravstveno varnost državljanov, promocija zdravja in zmanjševanje razlik, ustvarjanje in širjenje informacij in znanja o zdravju
    - Mehanizmi financiranja: projekti, donacije, konference, javni razpisi, skupno ukrepanje, mednarodne organizacije
  - EUROSTAT (Statistični urad Evropske unije)
  - Urad za Evropsko teritorialno sodelovanje (ki upravlja naloge sektorja za Evropsko teritorialno sodelovanje)

EU RAZVOJNI PROJEKTI NA IVZ

IVZ je nosilec dveh EU projektov (do sedaj 4 projektov)

- **EPAAC** European Partnership for Action Against Cancer
– Joint Action
- **PARENT** cross-border PATient REgistries iNiTiative
– Joint Action

EU RAZVOJNI PROJEKTI NA IVZ

- **EPAAC** – European Partnership for Action Against Cancer

Aktivnosti v okviru Projekta EPAAC so zaokrožene v več vsebinskih sklopov (delovnih paketov), ki jih vodijo strokovne institucije iz različnih držav članic EU.

- **Državni programi obvladovanja raka (National Cancer Plans)** - pregled trenutnega stanja državnih programov za obvladovanje raka (National Cancer Plans) v državah članicah EU, Islandiji in Norveški in priprava nabora področij, ki naj bi bila upoštevana v državnih programih za obvladovanje raka
- **Virtualno partnerstvo (Virtual Partnership)** - sodelovanje med vsemi deležniki v projektu, in priprava različnih kanalov za predstavitev izdelkov za splošno javnost
- **Promocija zdravja in preventiva (Health Promotion and Prevention)** - aktivnosti usmerjene k povečanju osveščenosti med ciljnim skupinami v EU o tem, kako pomemben je zdrav način življenja, s katerim se določenim vrstam raka lahko tudi izognemo
- **Presejanje in zgodnje odkrivanje (Screening and Early Diagnosis)** - zmanjševanje ključnih ovir za uspešno uvajanje programov presejanja za zgodnje odkrivanje raka in predrakavih sprememb

EU RAZVOJNI PROJEKTI NA IVZ

- **EPAAC** – European Partnership for Action Against Cancer

Aktivnosti v okviru Projekta EPAAC so zaokrožene v več vsebinskih sklopov (delovnih paketov), ki jih vodijo strokovne institucije iz različnih držav članic EU.

- **Zdravstvena oskrba (Healthcare)** - identifikacija in ocena ter izmenjava dobrih praks pri zdravljenju raka v EU
- **Raziskovanje (Cooperation and Coordination in Cancer Research)** - razvoj enotnega skupnega, pristopa in koordinacija pri vsaj tretjini raziskav s področja raka, ki se financirajo iz različnih proračunskih virov EU
- **"Informacije in podatki (Cancer Data and Information),,** - poenotiti in uveljaviti skupne indikatorje glede obremenitev z rakom v EU (incidenca, prevalenca, umrljivost in preživetje)

EU RAZVOJNI PROJEKTI NA IVZ

- **PARENT** – cross-border Patient REgiestries iNiTiative

Glavni cilj: Podpora državam članicam pri razvoju primerljivih in skladnih registrov pacientov na tistih področjih, kjer se je to izkazalo za potrebno (npr. kronične bolezni, redke bolezni, medicinske tehnologije) s ciljem racionalizirati in uskladiti razvoj in upravljanje registrov pacientov.

Pomembni delovni paketi:

- Izbor in analiza obstoječih registrov
  - oblikovanje in razvoj pilotnega registra pacientov
- Metodološke in upravljalne smernice za države članice
  - razvoj metodoloških in upravljalnih smernic za vzpostavitev registrov in njihovo vzdrževanje/upravljanje
  - razvoj platforme za upravljanje znanja, ki zagotavlja znanje in morda generične IT orodja za države članice
- Skrb za trajnostni razvoj in kasnejšo implementacijo čezmejne direktive
  - opredelitev vloge registrov pri podpiranju izvajanja čezmejne direktive zdravstvenega varstva in predlog prihodnje dejavnosti v smeri tega cilja

EU RAZVOJNI PROJEKTI NA IVZ

IVZ kot partner sodeluje še pri naslednjih projektih „skupnega ukrepanja“:

- **EUnetHTA JA – European network for HTA Joint Action in EUnetHTA JA 2 – European network for HTA Joint Action 2**

Glavni področji dejavnosti mreže EUnetHTA sta predvsem razvoj organizacijskega okvira za vzdržno evropsko mrežo HTA in razvoj praktičnega orodja, ki bo zagotovilo učinkovito in pravočasno pripravo, diseminacijo in prenos rezultatov HTA v strateške nasvete državam članicam in EU. Splošni strateški cilj mreže je povezovanje nacionalnih HTA agencij in ministrstev, predvsem omogočanje učinkovite izmenjave informacij in podpora političnim odločitvam držav članic.

- **JAMIE- Joint Action »Expansion of country coverage and improvement of quality of the European Injury Database IDB«**

Cilji projekta so vzpostavitev in vzdrževanje sistema spremljanja podatkov o poškodbah v državah za poročanje v Evropsko bazo podatkov o poškodbah in izračun nacionalnih indikatorjev, zagotavljanje kvalitete podatkov.

EU RAZVOJNI PROJEKTI NA IVZ

IVZ kot partner sodeluje še pri naslednjih razvojnih projektih DG Sanco:

- **HIV – COBATEST** – HIV Community-Based Testing Practices in Europe
HIV-Cobatest je Evropska raziskava testiranja na okužbo s HIV s svetovanjem v skupnostih z visokim tveganjem (npr. moški, ki imajo spolne odnose z moškimi (MSM) in injicirajoči uživalci drog (IUD)). V okviru raziskave bomo primerjali testiranje s hitrimi testi (na vzorcih krvi in sline) z običajnimi testi. Rezultati bodo prispevali k zvečanju obsega in izboljšanju kakovosti testiranja s svetovanjem in s tem k omejevanju prepoznih diagnoz okužbe s HIV v skupinah z višjim tveganjem kot so MSM in IUD v Sloveniji in Evropi.
- **EPISOUTH PLUS** – a Network for the Control of Public Health Threats and other bio-security risks in the mediterranean Region and Balkans
Izdelava posnetka obstoječih laboratorijev v Mediteranski regiji, ki lahko s svojimi kapacitetami podprejo prioriteto diagnostiko. Prepoznava ovir, potreb in nasprotij, ki lahko vplivajo na postopek implementacije IHR in harmonizacija procesa njegove implementacije. Izmenjava informacij o dogodkih, ki pomenijo tveganje za javno zdravje.

EU RAZVOJNI PROJEKTI NA IVZ

IVZ kot partner sodeluje še pri naslednjih razvojnih projektih DG Sanco:

- **EWA** – European workplace and alcohol
Glavni namen projekta je pripraviti pregled dobrih praks na področju delovnega okolja in alkohola ter priprava priročnika, ki bo služil kot vir za podporo implementaciji dokazano učinkovitih ukrepov za omejevanje škode, ki nastane na delovnem mestu zaradi uporabe alkohola (odsotnosti, bolniški stalež, prezentizem in podobno).
- **TACTICS** – Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Children Safety
Cilji projekta so ocena stanja in napredka države na področju varnosti otrok, spoznavanje ovir in možnosti ter usposabljanje za implementacijo dobrih praks na področju varnosti otrok, razvoj nacionalnega akcijskega načrta za varnost otrok.
- **HoNCAB** – Support creation of pilot network of hospitals related to payment of care for cross border patients

EU RAZVOJNI PROJEKTI NA IVZ

IVZ kot partner sodeluje še pri naslednjih razvojnih projektih DG Sanco:

- **SIALON II – Capacity Building in combining targeted prevention with meaningful HIV surveillance among MSM**
Namen projekta je izvajati in izboljšati sposobnost in znanje za kakovostno preventivo v povezavi s smiselnim epidemiološkim spremljanjem okužbe s HIV med moškimi, ki imajo spolne odnose z moškimi (MSM) v evropskih državah v sodelovanju z UNAIDS in Svetovno zdravstveno organizacijo. Ocenili bomo potrebe po preventivi, in uvedli inovativne metodologije za epidemiološko spremljanje okužbe s HIV v težko dosegljivi skupini kot so MSM (vzorčenje glede na čas in lokacijo ter vzorčenje na osnovi odgovora).

EU RAZVOJNI PROJEKTI NA IVZ

IVZ kot partner sodeluje še pri naslednjih razvojnih projektih:

- **EMCDDA** – European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction
(sodelovanje z Evropsko agencijo za spremljanje pojavnosti drog na osnovi letne pogodbe)

Projekt je vzpostavljen preko Parlamenta EU, ki je vzpostavil agencijo za spremljanje pojavnosti drog v EU, ki ima svoj sedež v Lizboni. Agencija je za potrebe monitoringa vzpostavila mrežo informacijskih točk v EU na področju drog. Vsaka država, članica EU ima eno informacijsko točko, ki je sofinancirana tudi s strani EU.

Projekt omogoča longitudinalno prospektivno spremljanje pojava uživanja drog v EU.

Evropska agencija za spremljanje drog v Lizboni, zagotavlja tudi sodelovanje raziskovalcev in drugih strokovnjakov iz mreže v svetovnem merilu. Na ta način nastajajo v EU primerljivi podatki, ki jih uporabljajo tudi Združeni narodi, Svetovna zdravstvena organizacija in druge mednarodne institucije.

Podatki so pomembni tudi za posamezne države in strokovnjake v teh državah, saj lahko njihove vlade sprejemajo odločitve na podlagi znanstveno pridobljenih podatkov, kar omogoča vladam, da sprejemajo ustrezne ukrepe za zmanjšano uporabo drog in posledic zaradi uporabe drog, raziskovalci pa se lahko vključujejo v evropsko raziskovalno mrežo na področju drog.

EU RAZVOJNI PROJEKTI NA IVZ

IVZ kot partner sodeluje še pri naslednjih razvojnih projektih:

- **EHSIS - Survey on disability and social integration**
(projekt financira EUROSTAT)

Cilj projekta je izvedba Ankete o zdravju in socialni vključenosti (European Health and Social Integration Survey) na podlagi vprašalnika in metodoloških smernic Eurostata. Raziskavo v Sloveniji bomo izvedli med osebami, starimi 15 let in več, ki živijo v zasebnih gospodinjstvih. Anketa vsebuje sklope vprašanj o mobilnosti, transportu, dostopnosti do zgradb, izobraževanju, zaposlitvi, uporabi interneta, družabnih stikih in opori, pristočasnih aktivnostih, stališčih in obnašanju, ipd.

EU RAZVOJNI PROJEKTI NA IVZ

IVZ kot partner sodeluje še pri naslednjem čezmejnem razvojnem projektu:

- **PANGeA** - Telesna aktivnost in prehrana za kakovostno staranje

Splošni cilji projekta:

- Definicija faktorjev zdravega staranja;
- Postavitev vsebinskih in kadrovskih osnov mednarodnega centra odličnosti (SLO-ITA) na področju zdravja starejših občanov;
- Dvig osveščenosti o pomenu zdravega staranja, socialne vključenosti in mobilnosti depriviligiranih populacij (starostniki);
- Zniževanje stroškov zdravstvene oskrbe;
- Povezovanje obstoječih zdravstvenih, socialnih in zasebnih subjektov in izboljšanje njihove medsebojne koordiniranosti.

STANJE NA PODROČJU RAZISKOVANJA V JZ

Veliko opravljenega, naraščajoči rezultati in njihova kakovost, vendar tudi:

1. Razdrobljenost raziskovanja v velikem številu raziskovalnih skupin in programov
2. Majhna stopnja povezanosti in aktivnih povezav med raziskovalci
3. Neprimerna razvrščenost javnega zdravja v okviru Agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS)

IZZIVI ZA PRIHODNOST

- Okrepiti raziskovanje (in število raziskovalcev) na področju javnega zdravja
- Spodbude
- Povezati različne organizacije za skupno sodelovanje in nastopanje na Slovenskih in Evropskih razpisih s področja javnega zdravja (platforma na področju javnega zdravja)

PREDLOGI ZA ORGANIZACIJO

1. Oblikovanje platforme ali konzorcija, ki bo povezoval vse raziskovalce na področju javnega zdravja z namenom koordiniranja aktivnosti
2. Opredeliti prioritete za raziskovanje na področju javnega zdravja, ki bodo omogočile razvojno in strateško delo v okviru platforme.
3. Zagotoviti ustrezno zastopanost raziskovalcev javnega zdravja v okviru ARRS in primeren vpliv na razvoj razpisov za to področje oziroma polje.

KONTAKTNI PODATKI

Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije
Trubarjeva 2
1000 Ljubljana

tel.: +386 1 2441 400

e-pošta: info@ivz-rs.si

spletna stran: <http://www.ivz.si/>

dr. Sandra Radoš Krnel, dr.med.

tel.: +386 1 2441 573

e-pošta: sandra.rados@ivz-rs.si